

ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ ΔΥΣΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ

Ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆς Σόφιας ὑπάρχουσι πρὸς ἄλλαις ἀρχαιοτέραις καὶ τοιχογραφίαι τοῦ ΙΕ' αἰῶνος μετὰ μακροῦς ἐγχρώμου Ἑλληνικῆς ἐπιγραφῆς ἐπὶ τοῦ κονιάματος διηκούσης κύκλω τοῦ τοίχου. Ὁ καθηγητῆς κ. Β. Φίλον διαλαβὼν περὶ τοῦ ναοῦ τούτου ἐδημοσίευσεν καὶ πανομοιότυπον τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, ἧς ἀνέγνω ὀλίγας μόνον λέξεις ὀρθῶς (ζωγράφου ναοῦ, ἐπισκόπου, τὴν σελήνην παρθένον).

Ὁ φίλος διευθυντῆς τοῦ νομισματικῆς μουσείου κ. Κ. Κωνσταντόπουλος μελετήσας τὴν ἐπιγραφὴν κατείδεν ὅτι αὕτη εἶνε ἕμμετρος συγκειμένη ἐκ στίχων τριμέτρων λαμβικῶν δωδεκασυλλάβων. Τρεῖς δὲ τούτων ἀνέγνω ὀρθῶς οὕτως:

οὐκοῦν νεουργεῖ) προσκυνητ(ὰς) εἰκόν(ας)
τ(ὸν) Ἥλι(ον) πρῶτιστα τ(ῆς) δόξ(ης) γράφ(ων)
καὶ τ(ὴν) Σελήνην Παρθ(έν)ον(ον) συνεγράφων

παρετήρησε δὲ ὅτι ἐγράφη συνεγράφων χάριν τοῦ μέτρου ἀντὶ τοῦ συγγραφέων, ἀλλ' ὅτι ἴσως ἐτέθη καὶ ἀντὶ τοῦ συνεγγράφων. Κατ' ἐμὲ ὁ γράψας τὴν ἐπιγραφὴν παρέλιπε τὸ ἕτερον γ τῆς λέξεως συνεγγράφων, ἧτις μόνη ἀρμόζει εἰς τὸ μέτρον. Ὡσαύτως δὲ παρατηρῶ ὅτι οὗτος ἔγραψεν ἐσφαλμένως καὶ δόξας ἀντὶ τοῦ δόξης.

Πρὸς δὲ τούτοις ὀρθῶς ἀνέγνω ὁ κ. Κωνσταντόπουλος καὶ τινες ἄλλαις λέξεις, εἰ καὶ ἀμφιβάλλει περὶ ἐνίων τούτων. Κατ' ἐμὲ ὀρθῶς ἔχουσι μόνον αἱ ἀναγνώσεις «τοῦ χρωμάτων ἀνθους» (ἀλλ' αἱ λέξεις αὗται δὲν εἶνε τέλος στίχου, ὡς νομίζει ὁ κ. Κωνσταντόπουλος, διότι βλάπτουσι τὸ μέτρον, ὅπερ εἶνε τὸ λεγόμενον τῶν ἐπιγόνων ὑπὸ τοῦ Hilberg. Ἰδ. τὰς ἐμὰς «Παρατηρήσεις. κριτ. ἐρμ. καὶ μετρ. εἰς τοὺς στίχους Νικολάου τοῦ Μουζάλωνος» ἐν τῷ πρώτῳ τεύχει τοῦ περιοδικῆς συγγράμματος, ὅπερ ἐπιγράφεται «Ἀκαδημία»). Προσέτι δὲ «δὲ τὴν νέαν», «πίστιν», «οὐχ ἦττησε ἡ χρόνου φύσις», «οὗτος», «τρέφων φλόγα», «τῶν θείων τύπων». (Ἰδ. Ἐπετ. Ἐτ. Βυζ. Σπ. τόμ. ΙΑ', σ. 417-420).

Ἐγὼ παραλείπων τὰς ἐν τῇ ἀρχῇ λέξεις, ὧν εἶνε ἀμφίβολος ἡ ἀνάγνωσις, καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν λέξεων «τοῦ χρωμάτων ἀνθους» ἀναγνώσκω καὶ συμπληρῶ ἄλλους ἑπτὰ στίχους πρὸς τοῖς τρισίν, οὓς ἀνέγνω ὁ κ. Κωνσταντόπουλος, ἐπισυνάπτω δὲ καὶ τινες παρατηρήσεις κατὰ τὴν ἐπομένην ἀρίθμησιν τῶν στίχων:

CEΠΤΙΤΥΠΘ·Ω'..... ζωγραφονδρονε.....
 ΛΕΙΣΙΜΗΓ·ΧΡΩΜΑΤΑΘΥΣ·ΔΕΤΕΑΝΘ·Ρ·ΗΡΩΣΕΙ
 ΕΣΚΙΑΣΕΠΟΛΛΑ... ΕΠΙΣΚΟΠΩΔΕ.....
 ΠΙΣΤΙΣΧΗΤΗΣΗΧΡΩΜΑΤΩΝ·ΠΡΟΦ·ΠΡΟΣ·ΟΝ·ΤΕ·ΦΛΟΓ·ΚΑΙ
 ΗΘΗΔΙΑΡ..... ΒΛΕΠ·ΜΗΦ
 ΑΓΙΑΒ·ΤΑΤΕΙΤΥΠ·Θ·ΚΟΥΜΕΟΥΡ·ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΕΙ·ΚΟΝ
 ΤΗΛΙ·ΠΡΩΤΙ·Τ·ΔΟΞ·ΓΡΑΦ·ΚΑΙΤΕ·ΕΛΛΗΝ·ΠΡΟΣΥΓΡΑΦ·
 ΑΡΧΑΓΕΛ·ΤΕ·ΔΕ·ΥΡ·Φ·.....

τοῦ χρωμάτ(ων) ἄνθους δὲ τ(ῆν) νέαν χάρ(ιν)
 γήρωσ ἐ[π]εσκίασε πολλ(ῶν) ἢ ῥύ[σις].

ἐπισκόπου δὲ [. σέβας]

πίστι(ιν) (τε) οὐχ ἤιτησε[ν] ἢ χρόνου φύ(σις)·

5 πόθ(ον) γ(άρ) οὗτος πρὸς(ς) Θε(ὸν) τρέφ(ων) φλόγ(α)

καὶ νοῦν δι' ἄρ[σεως] πρὸς αὐτὸν λαμπρύνων],

[. βλέπ(ει)

μὴ φ(ῶς) ἀπ(ο)στίλβ(ον) τὰ τ(ῶν) θει(ων) τύπ(ων).

οὐκοῦν νεουργ(εῖ) προσκυνητι(ὰς) εἰκόν(ας),

10 τὸν Ἡλι(ον) πρῶτιστα τ(ῆς) δόξ(ας) γραφ(ων)

καὶ τ(ῆν) Σελήνην Παρθ(έν)ον(ον) συνε[γ]γραφ(ων)

ἀρχαγγέλ(ων) τε, δευτ(έ)ρ(ων) φ[ώτων, δύο]

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. τοῦ χρωμάτ(ων) ἄνθους δὲ τ(ῆν) νέαν χάρ(ιν)

Περβ. Ἰουῆκ. παρὰ Στοβαίῳ 116,49 «τῷ δὲ νέφ... ἔδωκεν ὁ θεὸς... καὶ κάλλος καὶ χάριιν ἐπανθουσαν». Πλούτ. Περ. 16 «οὐδ' ἀκμή καὶ χάρις

ἀνθούσης ἐφ' ὧρα πολιτείας» καὶ 13 «οὕτως ἐπανθεῖ καινότης τις κτέ.». Σόλ. 19(27), 6 Diehl «χροιῆς ἀνθος ἀμειβομένης». Αἰσχ. Προμ. 23 «χροιαῖς ἀμείψεις ἀνθος». Πλούτ. Ἦθ. σ. 54 E «οἱ γραφεῖς ἀνθηρὰ χρώματα καὶ βάμματα μειγνύουσι» (ἴδ. καὶ σ. 683 E). Ἀρισταίν. Ἐπ. Α' 6 «χρώματα... ἀνθηρότερα». Λουκ. Νιγρ. 13 «τὸ ἀνθηρὸν τῶν χρωμάτων».

5 πόθ(ου) γ(ὰρ) οὗτος πρ(ὸς) Θ(εὸν) τρέφ(ων) φλόγ(α)
Πρβ. ἐπίγρ. Cougny III, 358, 3

πείθει πόθου φλόξ καὶ φλογὸς γράφειν τύπους.

καὶ στίχους ἐν τῷ 1040 κώδικι τῆς Ἑθνικῆς βιβλιοθήκης (Κατάλ. χειρογρ. τῆς Ἑθν. Βιβλ. σ. 184)

ὄν ἐκ πόθου ζέοντος ἠνθρακωμένον
καὶ πίστεως ἄνωθεν ἄρραγεστάτης | κτέ.

Anth. Christ. σ. 58 Christ-Παραν. «πόθφ ζέοντι τῷ τοῦ Δεσπότου περπολούμενος».

6 καὶ νοῦν δι' ἄρ[σεως πρὸς αὐτὸν λαμπρύνων]

Οὕτω, νομίζω, εἶνε δυνατὸν νὰ συμπληρωθῇ ὁ στίχος. Πρβ. ἐπίγρ. Cougny III, 299, 4 κξξ.

τὸ πνεῦμα θυπῶν, στήθι τῆς πύλης ἄπο·
τὸν νοῦν δὲ λαμπρός, φαιδρὸς ὢν τὴν καρδίαν,
ἴθι, πρόβαινε, φωτὶ φῶς προσλαμβάνων,
πρὸς ναὸν ἄγνόν κτέ.

ἔτι δὲ καὶ «λάμπρυνόν μου τὴν στολὴν τῆς ψυχῆς» ἐν τῷ ἑξαποστειλαρίῳ «Τὸν νυμφῶνά σου βλέπω».

7 μὴ φ(ῶς) ἀπ(ο)στίλβ(ον) τὰ τ(ῶν) θεί(ων) τύπ(ων).

Τὸ ἀποστίλβω μετὰ αἰτιατικῆς ἀντικειμένου (ἐνεργητικῶς) φέρεται καὶ παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ Προτρ. σ. 89, 28 «τῆς γνώσεως αἱ ἀκτινες ἀνατελάτωσαν, τὸν ἐγκεκρυμμένον ἔνδοθεν ἐκφαίνουσαι καὶ ἀποστίλβουσαι ἄνθρωπον».

9 οὐκοῦν νεουργ(εῖ) προσκυνητ(ὰς) εἰκόν(ας)

Συχνὸν εἶνε ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ καθόλου γλώσσει τὸ ῥῆμα νεουργεῖν-νεουργεῖσθαι. Εἰς τὰ ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου μαρτύρια προσθετέον καὶ τὸ τοῦ προκειμένου ἐπιγράμματος καὶ Ἀκάθ. Ὑμν. 22 «χαῖρε, δι' ἧς νεουργεῖται ἡ κτίσις». Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐλέχθη καὶ νεουργὸς ὁ νεουρ-

γῶν ἢ νεουργήσας, ὅπερ ὄνομα ἐν τῷ δοκίμῳ καὶ τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλλη-
νισμῷ ἔχει παθητικὴν ἔννοιαν (ὁ νεωστὶ πεπονημένος). Ἐν ἐπιγράμματι
Cougny III, 298, 5 κέξ. φέρεται:

ναοῦ τὸ τερνόν, τὴν θέσιν, τὸ ποικίλον
ὑπερφυῆ τε λαμπρότητα πᾶς βλέπων
τούτου νεουργὸν Ἄνθιμον, λάτρι, νόει | κτέ.

10 τὸν Ἥλιον τῆς δόξης.

Ὁ Χριστὸς καλεῖται Ἥλιος τῆς δόξης, δικαιοσύνης Ἥλιος,
Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, Ἥλιος Χριστός, μέγας Ἥλιος, Ἥλιος
νέος, νοητὸς Ἥλιος κλπ. Πρβ. καὶ μονὰς τρισήλιος (ὁ Θεός),
τρισήλιος θεότης, τρισήλιον φῶς (φάος), κλπ., περὶ ὧν θὰ διαλάβω
ἀλλαγῶ διεξοδικῶς.

Ἡ Θεοτόκος λέγεται Σελήνη καὶ Πανσέληνος. Ἐν ἐπιγράμματι
Cougny III, 342 «εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν» λέγεται

Γεννᾷ Σελήνη, Ἥλιος τοῦναντίον
ἐκ τῆς Σελήνης τίκτεται νῦν φωσφόρος.

Ἐν τροπαρίῳ τῆς δευτέρας στάσεως τῶν ἐγκωμίων τοῦ Μεγάλου Σαβ-
βάτου φέρεται «Δύνεις ὑπὸ γῆν, | Σῶτερ, Ἥλιε δικαιοσύνης | ὄθεν ἡ τεκοῦσα
Σελήνη σε | ταῖς λύπαις ἐκλείπει, | σῆς θέας στερουμένη». Καὶ ἐν ἑμμέτρῳ
ἐπιγράμματι ἐν Γεωργιανῷ χειρογράφῳ περιέχονται τὰ Μηναῖα τοῦ ἐνιαυτοῦ
μετὰ 81 μικρογραφιῶν (πιθανώτατα τοῦ ΙΑ' αἰῶνος) ἀπαντᾷ (στ. 3-6)

καὶ γὰρ νοητὸς ὡς πόλος τὸ βιβλίον
Χριστὸν νοητὸν Ἥλιον μέσον φέρει
καὶ Πανσέληνον τὴν τεκοῦσαν Παρθένον

(ἴδ. Βυζαντιδα τόμ. Β', σ. 465). Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν λαμβικοῖς στίχοις εἰς
τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου περιεχομένοις ἐν τῷ 1040 χειρογράφῳ τῆς
Ἐθν. Βιβλιοθήκης (Ἀθηνῶν) λέγεται ἡλιος ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ
Μονομάχος καὶ χρυσοῦ σελήνη ἡ βασίλισσα Ζωή. (ἴδ. Κατάλ. χειρογρ.
τῆς Ἐθν. Βιβλ. σ. 185).

12 ἀρχαγγέλ(ων) τε, δευτ(έρ)ων φω(ώ)των, δύο].

Οὕτως ἀναγινώσκω καὶ συμπληρῶ τὸν στίχον. Πρβ. Γρηγ. Ναζ. Patr.
Gr. τόμ. 36, σ. 364 «δεύτερον δὲ φῶς ἄγγελος τοῦ πρώτου φωτὸς
ἀποροσὴ τις ἢ μετουσία». Ὑπὸ τοῦ Μητροφάνους Καν. Τριάδ. ἡχοῦ β', φδ.
ζ', τροπ. β' καλοῦνται οἱ ἄγγελοι «δευτερεύοντα φῶτα» καὶ ὑπὸ τοῦ
Κλήμεντος Μην. Νοεμβρ. ἡ' ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ λέγεται «τῆς Τριάδος
φῶς δεύτερον». Cougny IV, 143 (Εἰς τὸν ἄγγελον) «Πρώτου φάους ὦν

δεύτερον θεῖον σέλας». Πρβ. πρὸς τούτοις καὶ Μιχ. Ἀκομιν. τόμ. Β', σ. 396 Λάμπρ. «ἡ δ' ἀνδρακώδης οὐσία τῶν ἀγγέλων | κατὰ μέθεξιν δευτέρως πυρουμένη». (Ἰδ. τὰ γεγραμμένα ὑπ' ἐμοῦ ἐν Ἐπετ. Ἐτ. Βυζ. Σπ. τόμ. Α', σ. 267-270). Οἱ δ' ἐν τῷ ἐπιγράμματι δύο ἀρχάγγελοι εἶνε ὁ Μιχαήλ καὶ ὁ Γαβριήλ.

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο τὸ ἀναφερόμενον εἰς ἔργα τέχνης καὶ παρ' αὐτὰ γεγραμμένον ὑπομνησκει μετὰ παρ' Εὐσταθίῳ τῷ Μακρεμβολίτῃ Ὑσμ. καὶ Ὑσμ. Β', 2 κέξ. καὶ Δ', 4 κέξ. μνημονεύόμενα ἐπιγράμματα. Ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ περιγράφονται τέσσαρες παρθένοι ἐξωγραφημέναι ἐπὶ τοῦ θριγγίου τοῦ κήπου τοῦ Σωσθένους, αἵτινες κατ' ἱαμβεῖον γεγραμμένον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ εἰς τέσσαρα τετμημένον, ἦσαν

Φρόνησις, Ἰσχὺς, Σωφροσύνη καὶ Θέμις

(κεφ. 6). Μετὰ δὲ τὰς παρθένους εἰκονίζεται ὁ Ἔρως καθήμενος ἐφ' ὑψηλοῦ καὶ λαμπροῦ δίφρου καὶ παρ' αὐτὸν «ὄλος στρατὸς παρεισθίηκε τῷ μειρακίῳ, ὄλοι πόλεις, χορὸς σύμμεικτος ἀνδρῶν, γυναικῶν, πρεσβυτῶν, γραῶν, μειρακίων, παρθένων, βασιλεῖς, τύραννοι, δυνάσται κλπ.», ἐν δὲ τῷ 12 κεφαλαίῳ δηλοῦνται καὶ τὰ ὑπὲρ τὴν τοῦ μειρακίου κεφαλὴν γεγραμμένα. «ἱαμβεῖα <δ' ἦν> οὕτως ἔχοντα

*Ἔρως τὸ μειράκιον ὄπλα, πῦρ φέρον,
τόξον, πτερόν, γύμνωσιν, ἰχθύων βέλος».*

Ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ βιβλίῳ περιγράφονται αἱ «ἐν τῷ κήπῳ γραφαὶ» διαφόρων ἀνδρῶν, οἵτινες συμβολίζουσι τὰς ποικίλας ὥρας τοῦ ἔτους, ἐν δὲ τῷ 17 κεφαλαίῳ ὁ Κρατισθένης «ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν γεγραμμένων ἀνδρῶν ἱαμβεῖον ἐν γεγραμμένον ὄρᾳ τὸ δ' εἶχεν οὕτως

τοὺς ἀνδρας ἀθρῶν τὸν χρόνον βλέπεις ὄλον».

Ταῦτα γράφων Εὐστάθιος ὁ Μακρεμβολίτης εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ ἔργα τέχνης, αἵτινα εἶχον ὄντως παραπλήσια ἐπιγράμματα, καὶ ἐμμεῖτο ἄλλους μυθιστοριογράφους περιγράφοντας καὶ ἔργα τέχνης (πρβ. Ἀχ. Τάτ. Β', 6-8).

Εἰκόνες δὲ γραφαὶ μετὰ ἐπιγραμμάτων ὑπῆρχον καὶ ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις. Ἀρχεῖ νὰ μνημονευθῶσιν αἱ ἐξῆς. Γραπτὴ στήλη Παγασῶν ἐν τῷ μουσεῖῳ Βόλου ἀρ. 1, ἣν περιγράφει ὁ Α. Ἀρβανιτόπουλος (Θεσσαλ. μνημ. τόμ. Α', Περιγραφή τῶν γραπτῶν στηλῶν Παγασῶν κτλ. σ. 97-104 καὶ σ. 215-219), μετὰ ἐγκαράκτου ἀβαθῶς ἐξαστίχου ἐπιγράμματος ἐν ἐλεγείῳ «Λυπρὸν ἐφ' Ἠδίστη Μοῦραι κτέ.». Τὰ γράμματα διατηροῦσιν ἰχνη μελαίνης γραφῆς (Ἰδ. σ. 216).

Ἐπὶ τοῦ Ἀρβανιτοπούλου παρεβλήθη τὸ ἐπίγραμμα Ἀνθ. Παλ. Ζ', 729 «Ἐνειδῆς Τριτωνίς κτλ.», ὅπερ ἐποίησεν ὁ Τύμνης. (Περὶ τῶν ἐπιγραμ-

μάτων τῆς Παλατινῆς καὶ τῆς Πλανουδείου Ἀνθολογίας, ἅτινα ἀναφέρονται εἰς γυναῖκας ἐκ τῶν ὠδίνων ἀποθανούσας, καὶ ὁμοίων ἐπὶ στηλῶν, ἅτινα συνέλεξεν ὁ Kaibel καὶ εἶτα ὁ Cougny, ἔτι δὲ καὶ περὶ παραπλησίων παραστάσεων ἐπὶ ἀναγλύφων ἐπιτυμβίων καὶ ληκύθων, ἔγραψεν ὁ Ἀρβανιτόπουλος ἐν Ἐφημ. Ἀρχαιολ. 1908, σ. 23-24, καὶ σημ. 2 καὶ 1-3).

Ἐπὶ γραπτῆς στήλης ἐπιτυμβίου ἦτο, ὡς φαίνεται, γεγραμμένον καὶ τὸ ἐπίγραμμα τοῦ Πέρσου Ἀνθ. Παλ. Ζ', 730 (ἴδ. Wilamowitz Hell. Dicht. II, σ. 110-111).

Ἐν Πομπητῶν ὑπάρχουσι τοιχογραφίαι μετ' ἐπιγραμμάτων, περὶ ὧν διαλαμβάνει ὁ Kaibel Ep. Gr. σ. 498-499. Ἡ πρώτη γραπτὴ εἰκὼν ἔχει τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὸν Ἐρωτα παλαιόντα πρὸς τὸν Πάνα μετὰ τοῦ ἐπιγράμματος (ἀρ. 1103) «Ὁ θρασὺν [ς] ἀνθέστακεν Ἐρωτος κτλ.». (ἴδ. Roscher Lex. d. Griech. u. Röm. Mythol. ἐν λ. Pan). Αὕτη δ' ἡ εἰκὼν εἶνε παραπλησία πρὸς τὸ ἐν Δήλῳ εὐρεθὲν καὶ νῦν ἐν τῷ Ἐθνικῷ μουσεῖῳ κείμενον πλαστικὸν ἔργον, ὃπερ εἰκονίζει τὴν Ἀφροδίτην κρατοῦσαν σάνδαλον, τὸν Πάνα ἐπιτιθέμενον κατ' αὐτῆς, καὶ τὸν Ἐρωτα ἀπαθοῦντα τοῦτον.

Ἡ δευτέρα γραπτὴ εἰκὼν ἔχει τρεῖς ἄνδρας, ὧν ὁ μὲν φαίνεται ὅτι εἶνε ἄλιεύς, ὁ δὲ θηρατῆς, ὁ δὲ δὲν δηλοῦται σαφῶς τίνα τέχνην ἔχει ἐπὶ δένδρου δ' εἶνε θετειμένα δίκτυα. Τοῦ δ' ἐπιγράμματος ἐλάχιστα μόνον ἴχνη γραμμάτων σφῆζονται, ἀλλ' ὁ Dilthey (Ep. Trias σ. 10) διείδεν ὅτι εἶνε τὸ πεποιημένον ὑπὸ Λεωνίδου τοῦ Ταραντίνου Ἀνθ. Παλ. 6, 13:

*Οἱ τρισσοί τοι ταῦτα τὰ δίκτυα θῆκαν ὄμαιμοι,
ἀγρότα Πάν, ἄλλης ἄλλος ἀπ' ἀγρεσίης | κλπ.*

Ἐν τῇ τρίτῃ εἰκόνι παρίσταται ὁ Ὀμηρος μετὰ δύο ἄλιέων, καὶ εἶνε γεγραμμένος ὁ στίχος «ὄσσ' ἔλομεν, λιπόμεσθα, ὄσσ' οὐχ [ἔλ]ο[μ]εν, [φερόμ]εσθα», ὃν εἶπον οἱ ἀπ' ἀλιείας ἐρχόμενοι παῖδες πρὸς τὸν Ὀμηρον ἐρωτήσαντα αὐτούς: «ἄνδρες ἀπ' Ἀρκαδίας θηρητορες, ἦ ῥ' ἔχομέν τι;» Ταῦτα εἶνε γνωστὰ ἐκ τοῦ Ἀγῶνος Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου. (Περὶ δὲ τῆς γραφῆς «ὄσσ' οὐχ» καὶ τῆς κοινῆς «ὄσα δ' οὐχ» ἴδ. Kaibel αὐτόθι ἀρ. 1105).

Ἡ δὲ τετάρτη εἰκὼν ἔχει τράγον τρώγοντα ἄμπελον, καὶ τὸν αὐτὸν τράγον βία ὠπθούμενον πρὸς βωμόν, ἐν ᾧ ἀνὴρ τις ἐπισπένδει ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ οἶνον ἐξ ἐκτεθλιμμένης σταφυλῆς. Ἐπίγραμμα δ' ἐπὶ τῆς εἰκόνας ταύτης εἶνε (μετὰ τινων διαφόρων γραφῶν) τὸ ἐν τῇ Παλατινῇ Ἀνθολογίᾳ Θ', 75 φερόμενον Εὐθύνου τοῦ Ἀσκαλωνίτου

*Κῆν με φάγης ποτὶ ρίζαν, ὄμως ἔτι καρποφορήσω,
ὄσσον ἐπισπῆσαι σοί, τράγε, θνομένῳ.*

(Ὁ δεῦτερος στίχος εἶνε ὁ ἕκτος τοῦ ἐπιγράμματος Λεωνίδου τοῦ Ταραντίνου Ἀνθ. Παλ. Θ', 99).